

ORGANITZACIÓ DEL CENTRE ESCOLAR

Professora: MÒNICA FEIXAS
G-6 247. 581-1619.

Objectius.

- Analitzar els components bàsics del centre educatiu com a organització.
- Comprendre les vinculacions del centre educatiu amb la realitat socio-econòmica i política.
- Distingir els trets fonamentals d'un centre escolar autònom en contraposició a un centre escolar depenent.
- Conèixer el contingut i l'estructura dels diferents plantejaments institucionals dels centres educatius.
- Analitzar les variables organitzatives curriculars (organització del temps, espai, materials, professorat i alumnes).
- Examinar l'entramat d'òrgans i elements que integren el sistema relacional dels centres escolars.

Contingut.

I. FONAMENTACIÓ.

1. L'organització escolar com a àmbit d'estudi:
  - 1.1. Objecte i contingut de l'Organització Escolar.
  - 1.2. Components bàsics del centre educatiu com a organització.
  - 1.3. Paradigmes i models en organització escolar:
    - 1.3.1. Enfocament científic-racional.
    - 1.3.2. Enfocament interpretatiu-simbòlic.
    - 1.3.3. Enfocament socio-crític.
    - 1.3.4. Enfocament ecològic.

2. El centre educatiu:

- 2.1. L'escola com a subsistema del sistema escolar, educatiu i social.
- 2.2. Funcions i competències de l'escola.
- 2.3. El context polític administratiu i les relacions amb els centres educatius.
- 2.4. El centre dependent vs. el centre autònom.

II. OBJECTIUS

3. Els plantejaments institucionals:

3.1. Documents que el configuren:

3.1.1. Els plantejaments institucionals a mitjà-llarg termini:

El Projecte Educatiu de Centre, el Projecte Curricular de Centre i el Reglament de Règim Interior.

3.1.2. Els plantejaments institucionals a curt termini:

La Programació General de Centre, el Pressupost i la Memòria de Gestió de Centre.

3.2. Operativització: conceptualització, característiques, tipologia, estructura, realització i problemàtiques

III. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

4. L'organització dels recursos humans: conceptualització, característiques i modalitats:

4.1. L'estructuració vertical: òrgans de govern i participació:

4.1.1. Òrgans col·legiats: Consell Escolar i Claustre de Professors.

4.1.2. Òrgans unipersonals: Director/a, Cap d'estudis i Secretari/ administrador/a.

4.2. L'estructuració horitzontal:

4.2.1. Agrupament del professorat.

- Modalitats tradicionals: unitats autosuficients, semidepartamentalització i departamentalització.

- Modalitats singulars: Team Teaching, sistemes individualitzats, sistemes socialitzats.

4.2.2. Agrupament de l'alumnat:

- Modalitats tradicionals: vertical (graduació, no graduació i multigraduació).

- Modalitats singulars: Team Teaching, sistemes individualitzats, sistemes socialitzats.

4.2.3. Els serveis staff:

- Els equips de professors: departaments / seminaris didàctics i equips educatius.

- Els serveis de recolzament extraescolar.

5. L'organització dels recursos materials:

5.1 L'arquitectura escolar.

5.2 L'espai escolar.

5.3 El mobiliari i equipament escolar.

5.4 El material escolar.

5.5 La seguretat i higiene en els centres educatius.

5.6 Els espais específics: la biblioteca, els laboratoris, la sala de MAV, la sala d'informàtica i altres.

6. L'organització dels recursos funcionals:

6.1 La temporalització.

6.1.1 Fonaments de la distribució del temps.

6.1.2 Calendari Acadèmic.

6.1.3 L'horari.

6.2 El pressupost.

6.3 La normativa.

IV. EL SISTEMA RELACIONAL

7. El govern institucional i el sistema relacional. Components del sistema relacional.

8. La participació, la presa de decisions i el treball en grup: conceptualització, característiques, tipologia i problemàtiques.

9. La comunicació / informació: conceptualització, característiques, tipologia i problemàtiques.

10. Les reunions: conceptualització, característiques, tipologia i problemàtiques.

11. El clima i cultura del centre: conceptualització, característiques, tipologia i la imatge del centre.

12. Els conflictes: tractament i resolució.

Metodologia.

- Exposició oral sobre aspectes del temari.
- Anàlisi d'articles i avaluació d'experiències concretes.
- Treballs en grup, presentacions i debats posteriors.

Avaluació.

- Un examen final. 1 llibre de lectura obligatori. 60%
- 1 treball en grup (4 pers. màx.) i posterior presentació oral a classe. 40%.
- Participació activa en les discussions de grup.

Bibliografia bàsica.

Gairín, J. i Darder, P. (1994): *Organización de centros educativos: aspectos básicos*. Praxis. Barcelona.

Bibliografia complementària.

Antúnez, S. (1993): *Claves para la organización de centros escolares*. Horsori-ICE de la Universitat de Barcelona. Barcelona.

Antúnez, S. i Gairín, J. (1996): *La organización escolar: práctica y fundamentos*. Graó. Barcelona.

Bibliografia recomanada.

A.A.V.V. (1990): *I Congreso Interuniversitario de organización escolar (Actas II)*. 26-28 Setiembre 1990. Arilla. Zaragoza.

Alvarez, M. (1992): *La dirección escolar: formación y puesta al día*. Escuela Española. Madrid.

Antúnez, S. (1987): *El proyecto de centre*. Graó. Barcelona.

- Antúnez, S. (1993): *Claves para la organización de centros escolares*. Horsori-ICE de la Universitat de Barcelona. Barcelona.
- Antúnez, S. (1996): *El centre educatiu com a organització*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Ball, S. (1989): *La micropolítica de la escuela: hacia una teoría de la organización escolar*. Paidós. Barcelona.
- Bradley, L.H. (1993): *Total quality management for schools*. Technomic. Lancaster.
- Davis, G. y Thomas, M. (1992): *Escuelas eficaces y profesores eficientes*. La Muralla. Madrid.
- Departament d'Ensenyament (1990): *Col·lecció Eines de Gestió: PEC, RRI, PCC, PGC, Pressupost i Memòria de Gestió*. Generalitat de Catalunya.
- Drucker, P. F. (1993): *The effective executive*. HarperBusiness. New York.
- Drucker, P. F. (1994): *The new realities: in government and politics/ in economics and business/ in society and world view*. HarperBusiness. New York.
- EDUCAR n.6 (1984): *Organització escolar*. Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra.
- Franch, J. i Pèlach, J. (1986): *Construir un projecte d'escola*. Euno. Vic.
- Fullan, M. G. (1991): *The new meaning of educational change*. Teachers College Press. New York.
- Gairín, J. (1994): *Autonomía institucional de los centros educativos: presupuestos, organización y estrategias*. Universidad de Deusto. Bilbao.
- Gairín, J. i Antúnez, S. (1993): *Organización escolar: nuevas aportaciones*. PPU. Barcelona.
- Gairín, J. (1988): *Planteamientos institucionales en los centros educativos*. MEC. Madrid.
- Garrido, P.; Jabonero, M. y Rivera, D. (1995): *Planificación de las actividades directivas de los centros docentes*. Escuela Española. Madrid.
- Gómez Dacal, G. (1992): *Centros educativos eficientes*. PPU. Madrid.

- López, J.A. (1986): *El funcionamiento de l'escola pública a Catalunya*. Rosa Sensat. Edicions 62. Barcelona.
- Martín Moreno, Q. (1989): *Organizaciones educativas*. UNED. Madrid.
- Muñoz, L.A. (1995): *El proyecto curricular de centro: un instrumento para la calidad educativa*. UNED. Madrid.
- Owens, R. G. (1979): *La escuela como organización*. Santillana. Madrid.
- Ramo, Z. (1995): *El funcionamiento de los centros escolares: Guía práctica para el maestro*. Escuela Española. Madrid.
- Ramo, Z. (1987): *Manual dels òrgans de govern dels centres docents de Catalunya*. Escuela Española. Madrid.
- Robbins, S. P. (1987): *Comportamiento organizacional*. Prentice Hall. México.
- Sergiovanni, T. J. (1995): *The Principalship: a reflective practice perspective*. Allyn and Bacon. Massachussets.
- Tribó, M. (1995): *Una escola utòpica per a un ensenyament de qualitat*. Claret. Barcelona.
- Woods, P. (1987): *La escuela por centro: la etnografía en la investigación educativa*. Paidós/MEC. Madrid.